

Iacobi Menochij

Initium à Domino.

CONSILIVUM MCLVIII.

Vre bono & æquitati consentaneo contendit illustrissimus Dom. Marchio Hercules Gózagha suo nomine, ac nomine Illustrissimæ D. Franciscæ eius vxoris, aduersus Dominos Rasponum & Locatellum eorum cœliarios. Si quidem transactio inita inter Altauillam dictorum Illustrissimorum Dominorum procuratore, & dictos censuarios nullò iure consistit; nec asserta ratificatione reconualidata dici potest. Hæc veritas tribus præpositis, & paucis explicatis conclusionibus facile sic demonstratur.

1. Prima conclusio est; transactio nullam & omnino inuidiam esse, quando transactio fuit inita super re, de qua nulla erat, vel esse poterat dubitatio, & incertal, & contentio. Conclusionem hanc manifeste probat responsum Vlpiani in l. 1. ff. de transactio. cuius verba hæc sunt. Qui transigit, quasi de re dubia & lite incerta, neque finita transigit. Qui vero pacifetur, donationis causa, rem certam & indubitatem liberalitate remittit. Hæc Vlpianus, quo responso adducti censem Baldus, Angel. Castren. & Iaf. ibid. nu. 2. quod quādum debitum est liquidum & clarum fieri non potest transactio. Nec sufficit assertio partium quod de re aliqua sit lis, vel dubitetur de lite futura, quando apparet, verè non extare item, nec posse de lite probabiliter dubitari; cum singi hæc nequeāt, sicuti in specie respondit Ang. in cons. 66. Vitis dictis cōpromissis, &c. alias incipit, Comes Robertus, col. penult. nu. 4. versi. & licet in compromisso, &c. qui ad rem hanc adducit l. cum iij. §. i. cum lis. & l. post rem. ff. de transact. Idem scripsit ipse Ang. in cons. 218. Visa narratione facti. nu. 2. versi. Nec oblitat, quod partes. Et accedit quod nec consensu partium transactio potest de re certa & liquida; sicuti post alios scribit Iaf. in eadem l. 1. nu. 5. ff. de transact. & ad rem magis cōfert quod respondit Angelus in cons. 94. Cūlis & quæstio. num. 6. cum dixit transactio esse vel ipso iure nullam, vel cum effectu, quando mota est controvēria de re clara & notoria, quia tunc dicitur per calūniam transactum; ex quo non sufficit controvēria transacti, sed esse debet de iure, & Angelum secutus est Soc. iun. in cons. 144. nu. 16. lib. . . . & præter hos idem de eadem facti specie responderunt Abbas in consil. 12. nu. 5. versi. item transactio, in cons. 85. col. vlt. versi. Nā transactio, lib. 2. & Rom. in cons. 517. num. 18. iij sane scripsiter transactioem super re certa, & quæ dubitationem non habebat de iure fuisse calūniosa facta, & consequenter esse nullam. Ita quoque Riminaldus senior in cons. 102. nu. 42. & num. 48. lib. 1. respondit, transactioem esse nullam, quando facta fuit calūniosa fingendo item, quæ esse non poterat, ob id quod res erat clara & liquida. Idem tradit Decius in rub. C. de pactis, in cons. 31. nu. 3. & in cons. 587. nu. 7. Paris. in cons. 86. nu. 3. lib. 3. sic & Alba in cons. 89. nu. 1. & 2. in cons. 251. nu. 3. 2. in cons. 306. nu. 2. in col. 3. 10. nu. 11. in cons. 543. nu. 8. & 9. & in cons. 745. num. 6. & Craue. in cons. 152. nu. 10. lib. 1. in consil. 276. num. 3. lib. 2. & in consil. 851. nu. 11.

Secunda est conclusio, Promittens soluere aureos in auro, soluere non potest in moneta; atque ita taxari non potest aureus & in certa estimatione, cum soluere tenetur aureum ipsum, vt vellege Principis, vel vnu ipso communi currit. Hæc conclusio probatur in specie auctoritate multorum. Ita sanè omnium prius fensis Martinus Laudensis in tract. de monetis, nu. 30. &

manifeste Curtius senior in tract. de monetis, nu. 25. & nu. 26. scripsit hæc verba, auri, & in auro, intelligi de aureis, non autem de moneta; & multò magis quan do est dictum, auri & in auro, & t̄ iusti ponderis. Non enim tunc (inquit Curtius) solui potest in moneta; & testatur Curtius multis Doctores Mediolanenses, & Papienses sic de iure respondisse. Idem tradit Albertus Brunus in tract. de monetis, in secundo præmisso, seu præsupposito, nu. 8. qui dixit ita obseruare Collegium Doctorum Mediolani. Idem quoque respondit Alciat. in resp. 155. nu. 1. & in resp. 586. secundū impressionem antiquam Lugdunensem. Et prædictos se cutus est Antonius Sola in tract. de moneteris, casu 37. qui dixit hoc esse extra dubium. Et iij quidem fortius dixerunt, idem esse, quando dictum fuisset auri in auro, facientes tot libras, vel tot florenos, quia postrema hæc verba stant demonstratiue, non autem taxatiue. Id quod præter Alciatū, & Solam decidit Boet. in q. 327. nu. 3. Et idē ego ipse respondi in consil. 258. num. 11. lib. 3. vbi nu. 12. subiunxi hoc multò magis procedere quando præmissi fuerunt aurei in auro boni & iſi ponderis. Quam traditionem multis rationibus ibidem num. 13. 14. & 15. probauit.

Et quemadmodum caret dubitatione quin censuarij teneantur soluere in auro, atq; ita nequeant numerare estimationem, ita etiam clarum & manifestū est, quod eo anno 1598. quo transactum fuit inter Rasponum, Locatellum, & Altauillam procuratorem dicti Illustriss. D. Marchionis valor aurei in Civitate Mantua, vbi census solutio fieri debet, era librarum octo, sicuti constat ex attestatione Bonati Calculatoris electi ab Excellentissimo Senatu Mantua. Non ergo in ipsa transactio estimari & taxari potuit aureus, vt esset tunc & in futurum valoris librarum septem & solidorum quinque. Nec Illustrissima D. Franciscæ vxor dicti Illustrissimi D. Marchionis prætendebat, vt narratur in ipso transactio instrumento, sibi soluia ad rationem librarum septem & solidorum quinque. Note enim de hac assertione, & prædictione constat, & ob id illa narratio est facta, sicuti talen p̄sumi dicebant Abbas, Romanus, Riminaldus senior, & alij allegati supra in prima conclusione. Nec ad rem pertinet quod in cessione & delegatione facta ipse D. Franciscæ fuerint estimati dicti aurei valoris dictarum libraru septem & solidorum quinque, quia actus ille cessionis & estimationis fuit non taxatius, sed demonstratius, vt diximus supra post Alciatum, & Boerium. Et præterea fuit actus gestus inter alios, qui sicuti nō potuerint nocere ipsi censuarij, ita nec eis debet prodesse. l. vnic. C. res inter alios acta. His itaq; constat transactio esse ipso iure nullam, vel saltem inuidiam effactu.

Tertia est conclusio, prædictam Illustriss. D. Franciscam recipiendo summas illas pecuniarum, quas nomine census recepit, non ratificasse dicta transactio. Cōclusio vel ex eo primum factis manifeste probatur, quod ipsa non recepit dictam pecuniam in executionem dictæ transactio, sed recepit ad bonum computum dicti censu, nullo penitus facto verbis ipsius transactio. Et propterea non dicitur ratificasse ipsam transactio. Nam tunc ex actu subsecuto inducit ratificatio & præcedentis transactio, quando actus ipse fieri non potuit citra approbationem ipsius transactio sicuti in specie transactio respondit Crauet. in consil. 197. nu. 12. Et idem de alijs contractibus censuit Hieronymus Gabriel in consil. 36. nu. 57. lib. 1. qui eiusdem opinionis refert Bart. Castrensem, Aretinum, & Socinum seniorem, & eodem in loco ipse Gabriel in consil. 57. prope fine post Imolam & Tiraquellum scribit, quamlibet levissimā causam, ob quā quis probabiliter dicti potest aliquid egisse absque animo ratifican-

Consilium MCLIX.

118

9 ratificādi, excludere ipsam & ratificationem. Præterea & secundò dici non potest ratificata transactio, ex quo ipsi D. Franciscæ lectorum non fuit ipsius transactionis instrumentum; nec sciuī ipsa D. Franciscæ vitiū & nullitatem ipsius transactionis, sicuti certior reddi debuit, 10 vt possit dici eā approbasse & t̄ ratificasse, quemadmodum ego ipse respondi in consil. 439. num. 56. lib. 5. vbi retuli Nattam in consil. 162. nu. 32. lib. 1. qui dixit, 11 non sufficere scientiam t̄ in genere, sed innotescere ei debere tenorem ipsius instrumenti & actus. Et eiusdem opinionis recensui Corneum in consil. 207. nu. 8. lib. 3. Ofascum in decis. 179. nu. 13. Et nunc accedunt Rui-nus in consil. 63. nu. 24. lib. 1. Parisius in col. 47. nu. 97. lib. 1. Tiraquellus in tract. de legibus connubial. in glo. 6. nu. 180. & manifestus respōdit Crauetta in d. 12. col. 197. nu. 14. requiri quod ipsi ratificanti t̄ legatur scriptura ratificanda. Et idem responderunt Natta in consil. 63. num. 194. lib. 4. Hierony. Gabril in dicto consil. 36. nu. 60. lib. 1. Siluanus in consil. 93. num. 12. & Nonius in consil. 89. num. 38.

S V M M A R I V M.

1. *Affessoris imperitia iudicem obligat.*

Iudicem non obligari ex dolo affessoris.

2. *Affessoris sententiam, baberi pro iudicis sententia.*

3. *Elegitatem teneri de imperitia electi.*

4. *Magistratum teneri de delicto officialium, quia debuit eligere bonos.*

5. *Appellationem à delegato devoluti ad delegatum.*

6. *Episcopum recusat ut suspectum, committere causam alteri cognoscendam.*

7. *Appellarī à delegato Episcopi recusari licet ex suspicio-ne ad ipsum Episcopum.*

8. *Delegantem teneri ob imperitiam delegati.*

Initium à Domino.

CONSILIVUM MCLIX.

Satisfaciāt paucis proposita quæstioni, an iudex iste qui causam delegauit, teneatur de imperitia ipsius delegati, qui tam male & imperitè iudicauit? Et quidē teneri respondendum est his rationibus, argumentis, & doctrinam auctoritatibus.

Primo licet argumentari ab affessori ad delegatum cum eadem sit ratio tam in uno, quam in altero respectu electionis; cum iverque à iudice eligatur & approbatur. At qui iudex teneatur de affessoris imperitia.

1. & si de eius dolo t̄ non teneatur; sicuti declarando.

1. 2. ff. quod quāsque iuris, tradit ibidem Alber. nu. 3. & secuti sunt Iaf. ibid. nu. 4. & in l. 1. in ff. de officio affesso. & Decius in dicta l. 2. nu. 13. ff. quod quāsque iuris. Ergo pars ratione delegans teneatur de imperitia delegati. Nec repugnat, si dicatur in affessoris iudicis principalis, vt tradit Iaf. in rub. ff. de officio affesso, quia r̄detur, quod licet hæc sūa dicatur iudicis, quo ad effectum, attamē quo ad consiliū d̄ sententia ipsius affessoris, qui ita iudicari persuasit iudici principali.

Secondo suffragatur, quod iudex eligens tutorē de eius facto teneatur l. 1. & l. 3. ff. de magistris conuenient.

3. Nam ob malā electionem, eligens t̄ tenetur de imperitia electi. l. nam & leuius. §. vlt. ff. de neg. gest. Tertiū confert, quod dominus teneatur de facto suā familiæ. l. 1. ff. si familia fecisse furtū dicatur. Ergo & delegatus teneatur de imperitia delegati tam vni quam alteri adscribenda sit culpa malā electionis.

F A C T I S P E C I E S.

Magnifica D. Franciscina Georgia condidit testamentum, in quo heredes instituit Nicolaum, Preuoſum, & Caſtellinum eius filios aquis portionibus, quos inuicem substituit. Postmodum ita subiecit. Et si aliquis, vel aliqui eorum sine filijs, vel filiabus, seu descendantibus legitimis, ac le-

Quartò manifestus probat text. §. nullo in auth. de iudicibus, vbi Angelus scribit, quod Magistratus t̄ tenetur pro delicto officialium, qui debuit eligere bonos officiales. Idem habetur in maxime, in authen. de Quæstore.

Vltimò accedit auctoritas multorum grauissimorum interpretum, quod in specie hanc affirmant opinionē. Ita sanè Abbas in cap. super quæstionum. §. verum. & ibidem Felin. nu. 9. de off. deleg. Alex. in l. 2. nu. 7. ff. quod quisque iuris. Curtius iun. in rubr. ff. de officio eius, cui mand. est iuri dicit. nu. 24. qui sic intelligit loqui Iasonem ibid. nu. 3. Ita & eodem in loco Paulus Orianus. num. 21. vers. licet per prædicta, & Cagnolus, numero 102.

Non obstant nunc aliqua quæ obiectūntur.

Primò adducitur, quod à sententia lata per delegatum appellatur delegans. l. 1. §. 1. ff. quis & à quo apel-latur, qui alioqui non appellaretur, si ipse delegās de ipsius delegati imperitia teneretur; quia alioqui esset iudex in causa propria, id quod iure permisum non est. l. qui iurisdictio. ff. de iuris. om. iud.

Respondetur, quod non sequitur, delegās est suspensus, ergo ad eum appellari nō potest. Nam contrariū est verius, nem pè quod & si delegās suspectus est, at-tamen à sententia delegati ad ipsum delegantē deuolu-tur t̄ appellatio, vt tradit glo. in cap. si quis contra clericum, in verbo executor, de foro cōpet. quia inquit, quod si appellatur t̄ a delegato subrogato loco Episco-pi recusat suspecti appellari debet ad ipsum Episcopū, licet ob suspicionem recusat.

Verum quidem est, quod ipse Episcopus t̄ non co-gnoscit, nec iudicat de ipsa appellatione, sed alteri appella-tio ipsa cognoscenda. & iudicanda committitur, fm prædictā glosum, quam securi sunt ibi Doctores.

Secundo obiectūt, quod pœna tenere debet suos auctores. l. rescriptum. ff. de ijs quib. vi indignis. san-cimus. C. de penis. & §. omnes. inst. de noxa. a. c. tio. At qui delegatus is est, qui per imperitiam deliquit, malam ferens sententiam, ergo ipse delegatus, non autem delegans debet puniri, atq; ita delegans nō teneatur de ipsius delegati imperitia.

Respondet vno verbo, delegantem t̄ teneri pro-pterea quod malā fecit delegati electionem, vt dictū fuit supra, præterim in secūdō & quartō argumento.

S V M M A R I V M.

1. *Filiū ingredi locum patris in concursu cum patruo & pro patruo.*

2. *Testatorē presumi, se cum iure communi conformasse.*

3. *Filiū iure communi ingredi locum patris in successione-bus ascendentium ab intestato.*

4. *Fideicommissariā successiones, in dubio, interpretari vt fiant quemadmodum successiones iure cōi ab intestato.*

5. *Substitutionem factam de descendentiis singulis omnibus in infinitum inuicem, per quincunque modum intel ligi factam aquis portionibus inter nepotes & patruos. Nepotes cum patruo aquis portionibus censi subtituto, his verbis, omnes subtituto & singulos descendentes inuicem in infinitū, per quincunq; modū substitutionis.*

Jacobi Menochij

ac legitimatis quodmodocunque, & per quemcunq; modum cuiuscumq; legitimatis, salvo tamen, ut infra; alius, vel eiusdem, vel eiusdem succedat, seu succedant, & hanc sit, & sint heredes primò videlicet masculi, & eis omnibus, & singulis descenditibus deum, & postea famina. Et hoc modo usque in infinitum intelligantur omnes, & singuli descendentes inuicem substituti, & per quemcunque modum substitutionis, qui melius conueniat, & qui modus hic pro expresso habuit.

Præsupponitur etiam in facto, quod ex dicto Nicolao nati sunt duo filii, hoc est Bellissarius, & Carolus Antonius; ex Bellissario deinde natus est Nicolaus, qui moriens reliquit Petrum Franciscum, & Bellissarium filios; Ex quo Bellissario natus est Nicolaus. Ex Carolo Antonio ortus est Hippolitus.

Præsupponitur quoque in facto, quod ob defecum linea masculina præuox euenerit casus successionis fideicommissi, ad quam petit Hippolitus se admitti, tanquam quod sit proximior, excluso dicto Petro Francisco: E contra verò prætendit dictus Petrus Franciscus, se etiam cum dicto Hippolito debere ad successionem admitti, præterea, quod Nicolaum patrem suum representat. Præterea, Nicolaus tertius filius Bellissarij secundi prætendit posse concurrere cum dicto Petro Francisco patruo, ut cum eo possit succedere in ea portione, in qua successurus est ipse Petrus Franciscus.

Dubitari nunc cōtingit, an locus sit dictis representationibus ad utilitatem dicti Petri Fracisci, & dicti Nicolai respectu singula singulis referendo.

Francischina

Nicolaus

Bellissarius Carolus Antonius

Nicolaus Hippolitus

Bellissarius Petrus Franc.

Nicolaus

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L X .

Propositum dubitationi paucis satisfaciāt, cū intelligam controvēsiāt, hanc pertractāti corāt eruditissimo, & integrerūt Señatore, qui multiloquio nō delectatur. Et quidem quod ad personam D. Petri Francisci sentio siue magna controvēsiāt, eum concurrete cum D. Hippolito eius patruo magni filio (turisconsultus in l. i. in f. ff. de gradib. filium patruelis hunc appellat) per representationem patris sui, vt cum ipso D. Hippolito succedat in hoc fideicommisso. Siquidem cum hoc in casu agitur de succedendo in fideicommisso relatio ab ascendentē, nempe à D. Francischina, quā fuit proavia dicti D. Hippoliti, & abavia dicti D. Petri Francisci, dubitandum non est, quin dictus D. Petrus Franciscus

repræsentet personam patris sui, vt concurreat in huius fideicommissi successionē cū dicto D. Hippolito. Cū a fortiori si viueret D. Carolus Antonius dicti D. Hippoliti pater dicti D. Petri Fracisci propatruus cum eo concurret ipse D. Petrus Fraciscus propter dictam representationē. Ita sanè hac de representatione & filiis ingredientis locum patris, vt concurreat cū patruo, propatruo, & alijs scribunt viginti nouem doctores, mecum eis numerando. Ita sanè.

- 1 Alex. in cons. 26. nu. 13. vers. Non obstat, idem lib. 3.
- 2 Corneus in cons. 22. nu. 16. lib. 2.
- 3 Ruinus in cons. 8. nu. 9. lib. 1. in cōs. 171. nu. 8. lib. 2. & idem inter consilia Rubei in cons. 40. nu. 4.
- 4 Iason in l. nu. 4. C. de successo. edito, & in cons. 159. & in cons. 215. lib. 2.
- 5 Decius in cons. 79. nu. 2. & in cons. 217. nu. 1.
- 6 Ioannes Dilectus in tract. de arte testandi tit. §. cedula 27.
- 7 Curtius iunior in dicta l. num. 9. C. de successorio edito, & in cons. 128. num. 4. qui dixit, se ita sape respondisse.
- 8 Parisius in cons. 30. nu. 39. lib. 2.
- 9 Gozad. in cons. 4. nu. 32. in fine.
- 10 Alciatus in d.l. cum ita §. in fideicommisso, nu. 11. vers. ego à sententia de leg. 2.
- 11 Celsus Hugo in cons. 49. num. 15.
- 12 Socin. iunior in cons. 126. num. 11. lib. 1. & in consil. 20. num. 5. lib. 3.
- 13 Gratius in cons. 27. num. 20. lib. 1.
- 14 Rubeus in cons. 82. num. 5.
- 15 Alba in cons. 327. num. 5. lib. 2. in consil. 754. num. 1. 2. & 3. lib. 4.
- 16 Petrus Beneintend. in cons. 88. num. 3.
- 17 Crauettus in cons. 568. num. 1. lib. 4.
- 18 Didacus in lib. practicarum questionum c.vlt. nu. 4. vers. nono seclusis.
- 19 Franciscus Viuius in suis communibus opinionibus. in secunda parte, opinione 121.
- 20 Cephalus in consil. 16. num. 32. lib. 1. in consil. 456. num. 21. & in consil. 465. num. 7. 8. 9. & 10. lib. 4.
- 21 Thobias Nonius in consil. 29. num. 11.
- 22 Decianus in consil. 19. num. 29. lib. 1. & in consil. 9. num. 45. lib. 2.
- 23 Mantica in lib. 8. de conjecturis ultimarum voluntatum, tit. 9. nu. 3.
- 24 Bursatus in consil. 71. num. 1. & 2.
- 25 Portius Imolensis in consil. 55. num. 37.
- 26 Marzarius in consil. 3. num. 3. & in epitome de fideicom. q. 18.
- 27 M. Antonius Peregrinus in tract. de fideicommissis, art. 2. l. nu. 6.
- 28 Hondeodus in consil. 64. num. 9. lib. 2.
- 29 Ego ipse in consil. 124. num. 84. lib. 2. in consil. 557. num. 22. lib. 4. & in commentariis de præsumptionib. lib. 4. præsumpt. 95. nu. 14. vbi in fine retuli Parisium in consil. 30. num. 39. lib. 2. Didacum in libro practicarum questionum, cap. vlt. num. 5. qui affirmarunt magis in specie nostra, filium ingredi locum patris, vt concurreat cū eius patruo propatruo, & alijs in successione fideicommissi relikti ab abauo, & alijs ascendentibus usque ad decimum gradum, & inquit Didacus idē affirmasse glo. & Ioanem Fabrum in §. multis inst. de success. libert. & eundem Fabrum in §. ceterum, nu. 3. inst. de legit. agnato success. Cynū in tract. de successionibus ab intestato, Rolandinum in tract. de successionibus ab intestato, col. 1. 1. vers. sed si cum filiis; Salicetum in auth. in successione in fine C. de suis, & legitimis, & Eginaldum Baronem in §. cūm filius, inst. de hāred. quā ab intesta. deferuntur; & idem respōderunt Corn. in dicto cōs. 22. num. 16. lib. 2. Celsus Hu-

go

Consilium MCLXI.

119

Initium a Domino.

C O N S I L I V M M C L X I .

Conuentio & pactus ab illis de Senis factū, de præferēdo Illustrissimū & Reuerendissimū D. Archiepiscopū Mediolani, tanquam administratorem Venerandi Collegij dñorum Heluetiorum in vēditione & alienatione prædiorum Mira solis, parit actionē & personalem in rem scriptā,

- saltem contra emptorem, sicq; tertium possessore. Ita ex sententiā Cepolla, Cassanei, & Tiraquelli, scripti in consil. 838. nu. 1. lib. 9. Nec repugnat si dicatur, prædictos loqui de statuto, sive lege municipalī, non autē de pacto & contractu, inter quā differentiam visus est constitutus a me allegatus Tiraquellus de retractu cōsang. §. 8. glo. 3. nu. 6. cum dixit, ex contractu & pacto ori actionem & merē personalem; ex lege & verō & statuto actionem personalem in rem scriptam; quia respondetur, etiam ex cōtractu & pacto nasci actionem personalem in rem scriptam; quando agendum est ad dominium rei consequendum; sicut loquendo de cōtractu & locationis & cōdūctionis bonorum Ecclesie, pro cōstanti habent Cardinalis Zabarella in cap. si clericus laicus, in fine, de foro compet. & ibidē Barbatia. nu. 69. in fine, & Felin. nu. 4. & si Imola nu. 5. scribit, ex contractu locationis & cōdūctionis orī solam personalem; sic quoque Alex. & alij in rub. ff. si certū pet. affirmit ex contractu per merum, & dolū initio nasci actionem personalem in rem scriptam. Præterea, saltem quo ad emptorem (vt attigi supra) rei, sive tertium possessorem, actio hāc personalis est in tē scripta; sicut traditionem hanc notabilē exemplū & simili hypothecaria actionis ostendit & comprobaret egregi Albericus in l. 3. §. 1. ff. ad exhib. & in rub. ff. de ping. A ctio hypothecaria & prouenies à cōtractu, personalis quidem est (inquit Albericus) contra principale debitorem obligatum; contra verō tertium & possessorem, realis est. Et Albericum in specie nostra fecit us est Tiraq. in dicta glo. 3. nu. 14.
- 8 Hēc actio personalis in rem scripta & duos operatur effectus; quorum primus est, vt si res ipsa vendita fuit pendente lite super ipso pacto, efficitur res illa litigiosa; sicuti scripti in dicto consil. 838. nu. 2. vers. atqui. Ea ratione quia, actio personalis in rē scripta sequitur naturā realis actionis, que vbi deducitur in iudicio, reddit rem petitam & litigiosam, etiam quando actum est actione personali ad dominium. Qua de re suo tēpore agemus. Secūdus est casus, vt laicus & qui clericus promisit eum præferre in alienatione rei; quām à se fieri cōtigerit, conueniri possit coram iudice ecclasiastico, quemadmodum in specie affirmant Card. Zabarella in dicto cap. si clericus laicus, in fine de foro compet. & ibidē Imola. nu. 5. Barbat. nu. 69. in fine, & Felin. nu. 4. huius sententia ea est ratio, quia, vt attigi supra, actio hāc personalis in rem scripta, sequitur naturā realis. Porrò actione ipsa reali laicus & conueniri potest coram iudice ecclasiastico quando constat manifeste rē esse ipsius Ecclesie; sicuti receptissima est omnium sententia in d. cap. si clericus laicus ex illo tex. In casu autem nostro clarē, & manifeste constat publico instrumento de præmissione dñorum de Senis de præferendo collegio in venditione dñorum bonorum de Mira solis.
 - 9 Actione personali in rem scripta, in iudicium deducta, effici rem litigiosam.
 - 10 Laicum conueniri posse corā ecclasiastico, qui clericu primitum eum præferre in alienatione.
 - 11 Clericum posse laicum conuenire coram ecclasiastico, ex pacto quod præindicit eum in alienatione.